

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 35/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle apurahansaajien eläkevakuuttamista koskevien säännösten tarkistamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle apurahansaajien eläkevakuuttamista koskevien säännösten tarkistamiseksi (HE 226/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Hanna Tossavainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Antti Klemola, Kansaneläkelaitos

- lakimies Carita Wuorenjuuri, Eläketurvakeskus
- asiantuntija Simopekka Koivu, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- vakuutusasiantuntija Henri Virtanen, Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Akava ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Näyttelijäliitto ry
- Tieteentekijöiden liitto — Forskarförbundet
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamista siten, että apurahalla tieteellistä tutkimusta tekevien tai taiteellista toimintaa harjoittavien eläkevakuuttamista koskevia säännöksiä muutetaan.

Apurahansaajalle vahvistettu eläkevakuutus voitaisiin apurahansaajan hakemuksesta keskeyttää nykyisin laissa mainittujen apurahalla työskentelyn keskeyttämissyiden lisäksi myös silloin, kun apurahalla työskentely keskeytyy muun ansiotyön vuoksi.

Apurahansaajalle vahvistettu eläkevakuutus olisi jatkossa mahdollista keskeyttää myös silloin, kun apurahalla työskentely keskeytyy

ennen neljän kuukauden yhdenjaksoista apurahalla työskentelyä. Tällöin vakuutus keskeytettäisiin vakuutuksen alkamisesta lukien neljän kuukauden kuluttua.

Apurahansaajalle vahvistetun eläkevakuutuksen keskeyttäminen edellyttäisi nykyisten edellytysten lisäksi jatkossa, että apurahan myöntäjä on kirjallisesti hyväksynyt apurahalla työskentelyn keskeyttämisen.

Lisäksi ehdotetaan uutena järjestelyinä, että apurahansaajalle vahvistettuun eläkevakuutukseen voitaisiin tietyissä tilanteissa apurahansaajan hakemuksesta yhdistää apurahansaajan sellaisella apurahalla työskentely, joka ei yksinään

täytä työskentelyjakson lyhyiden tai apurahan euromäärän pienuuden vuoksi apurahansaajan eläkevakuuttamisen edellytyksiä.

Edellä mainittujen muutosehdotusten vuoksi myös apurahansaajien eläkevakuuttamista koskevia menettelysäännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi.

Esityksen tarkoituksena on poistaa apurahansaajien eläkejärjestelmässä havaittuja epäkohtia ja saattaa apurahalla työskentely nykyistä kattavammin ansiosidonnaisen sosiaaliturvan piiriin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Apurahansaajien ansiosidonnaista sosiaaliturvaa koskeva lainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2009 alusta. Apurahansaajien vakuuttamisjärjestelmässä on lainsäädännön voimassaolon aikana havaittu eräitä epäkohtia, joita hallituksen esityksellä korjataan. Valiokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Ehdotetut muutokset, jotka mahdollistavat vakuutuksen keskeyttämisen ansiotyön vuoksi sekä lyhyen tai euromäärältään vähäisen apurahan yhdistämisen vahvistettuun eläkevakuutukseen, lisäävät apurahansaajien ansiosidonnaisen sosiaaliturvan kattavuutta. Ehdotukset parantavat samalla apurahansaajien tasapuolista kohtelua ja ottavat joustavammin huomioon päätettyneen työnteon.

Valiokunta toteaa, että apurahansaajien sosiaaliturvassa on nyt hyväksyttävien muutosten jälkeenkin kehitettävää. Alle neljä kuukautta kestävästä apurahoista iso osa jää edelleen vakuuttamisen ulkopuolelle, ja vakuuttamisen keskeyttäminen on edelleen jäykkää, koska se on mahdollista vain, jos keskeytys on vähintään neljä kuukautta ja keskeytyksen jälkeen apurahaa on jäljellä vähintään neljä kuukautta. Valiokunta toteaa vielä, että eläkelaitoksen on tärkeää informoida apurahansaajia vakuuttamiseen tulevista muutoksista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäsen. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Ari Jalonen /ps
Johanna Jurva /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok
Lasse Männistö /kok

Hanna Mäntylä /ps
Mikael Palola /kok
Terhi Peltokorpi /kesk
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.